

TKİ VE İŞLETME HAKKI DEVRİ

Günümüze kadar yaşanan süreçte gelişmenin temel göstergesi enerji potansiyelini hayata kazandırmak olmuştur. Bugünkü veriler çerçevesinde, gelecekte de gelişmenin göstergesi, bu potansiyeli verimli kullanmak olacaktır.

Geçen yüzyılın son çeyreğinde oluşan petrol krizi, enerji üretiminde ve temininde ciddi darboğazlar oluşturmuştur. Ülkemiz de bu krizden derin bir şekilde etkilenmiştir. Krizin sonuçları göstermiştir ki, enerjinin elde edilmesinde kendi doğal kaynaklarımızı kullanmamız krizden etkilenmemenin tek koşuludur. Bu hedef doğrultusunda yerli kaynaklarımızdan birincil enerji kaynağı olan Linyit madenciliğinin geliştirilmesi için çalışmalarına başlanmış olup, içinde bazı olumsuzluklar taşısa da 1978 yılında yapılan devletleştirme ile Linyit sahaları Türkiye Kömür İşletmelerinin (TKİ) uhdesine sokulmuştur.

TKİ; devraldığı sahalarda 80'li yılların başından itibaren kurumsal yapısı içerisinde hızla haza madenciliğine geçerek, yaptığı projelerle ve yatırımlarla 70'li yılların sonunda ki 10 milyon ton/yıl olan linyit üretimini, 1989 yılında 45 milyon ton/yıl, bu gün ise TEAŞ'ta ki sahalarda gerçekleşen üretim ile 60 milyon ton/yıl seviyelerine çıkarmıştır. Oysa Linyit üretiminin kısa sürede bu seviyelere çıkması, bilinen çevrelerin iştahını kabartmakta geç kalmamıştır.

1984 yılında çıkarılan 3096 sayılı Yap İşlet Devret Kanunu çerçevesinde oluşturulan 87/11488 sayılı yönetmenliğe göre Termik Santallerle birlikte Maden sahalarının İşletme Hakkı Devri için 1996 yılında ihale ilanlarına çıkılmış olup, 1997 yılında teklifler alınmıştır. Bu kapsam içerisinde TKİ Kurumuna bağlı Sivas Kangal, Seyitömer, Yatağan, Yeniköy, Bursa Orhaneli ve Orta Anadolu Linyitleri İşletmelerinin İşletme Hakkı Devir işlemleri başlatılmıştır.

TKİ yaklaşık 7000 personelinin mağduriyetini gördü ederek, 4,5 milyar ton rezervle tüm makine+teçhizatının bedelsiz olarak devrini gerçekleştirmektedir.

Yine bu yasa çerçevesinde 3.1 milyar ton Linyit rezervli Afşin Elbistan Linyitleri İşletmesi 1995 yılında TKİ bünyesinden alınarak TEAŞ Genel Müdürlüğü bünyesine aktarılmıştır. Halen TEAŞ bünyesinde üretimini sürdürmektedir.

1984 yılında başlatılan ve halen devam eden İşletme Hakkı Devri sürecinde 01.07.2000 tarihinde Orta Anadolu Linyitleri İşletmesinin devir işlemleri bedelsiz olarak tamamlanmıştır. Devir sonrası İşletmede çalışan personelin sorunlarına çare aranmamış ve devirden etkilenen personelin mağduriyeti halen sürmektedir.

80'li yılların başından itibaren etkin bir biçimde ülkemiz gündemine oturan Özelleştirme politikaları, sektörel bazda, sektörlerin özellikleri doğrultusunda sermaye gruplarının talepleri ni içeren yönetmenliklerle düzenlenmeye çalışılmıştır. Bu yönetmenliklerin açmazları cılız da olsa ülkedeki toplumsal muhalefetlerle ortaya konulmaya çalışılmıştır. Siyasi otoriterlerce bu açmazlar sermaye gruplarının çıkarlarını gözetken yasalarla ve yönetmenliklerle giderilmeye çalışılmıştır. Halkın sesine kulak verilmemiştir.

Üretilen linyitin yaklaşık %85 i elektrik üretimi amacıyla tüketilmekte olup, ülkemiz 1980 li yılların başında yaşamış olduğu karanlık dönemden kendi öz kaynağı olan linyitin kamu eliyle değerlendirilmesi ile aydınlığa çıkmıştır. Bugünde ya-

pılması gereken ortadadır.

TKİ Kurumu ilgili yasa ve ilgili yönetmenlik çerçevesinde 1984 yılından itibaren Özelleştirme politikalarının uzantısı olan İşletme Hakkı Devri sürecine girmesiyle, 1984 yılından itibaren siyasi otoritelerce kurumda herhangi bir yatırımın yapılmaması konusunda talimatlandırılmışlardır ve kurum bu talimata anılan tarihten itibaren uyum sağlamıştır. Buna rağmen kurum yapılan projeler ve yatırımlar sayesinde üretimi kesintiye uğratmadan sürdürmüştür.

İşletme Hakkı Devir İşlemleri, TKİ kurumuna bağlı 4, TEAŞ Genel Müdürlüğün bağlı 2 maden sahasında devam ederken 2000 yılının son günlerinde çıkan KDV uygulaması tartışmalarıyla kesintiye uğramış; Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığı Müsteşarı devir işlemlerinin 3 ay daha uzatıldığını, bu "fırsatın" kaçırılmakta olduğunu, ülkemizin karanlıkta kalacağını beyan ederek kamu oyuna gözdağı vermeye çalışmıştır. Biz biliyoruz ki, Dünya Bankası ve IMF yetkilileri 2000 yılının ortalarında yaptıkları açıklamada,

Enerji ihalelerindeki İşletme Hakkı Devrinin sermaye açısından sorunları gidermediğini, bu modelin yerine mülk satışı modelinin uygulanmasını önermişlerdir.

Türkiye Kömür İşletmeleri Kurumu, 13-14 yıldır bu sürece siyasi otoritelerce bilinçli olarak sokulmuş; enerji hammadde olan yeni Linyit üretim projelerinin kamu eliyle gerçekleştirilmesi otoritelerce engellenmiştir. Ülkemiz bir enerji darboğazına girecekse bunun tek sorumlusu bu yatırımların yapılmamasını talimatlandıran ve geciktiren siyasi otoritedir.

Sayın müsteşarın söylediği gibi fırsatlar henüz kaçırılmamıştır ve kaçmamıştır. Madencilik çalışmaları uzun erimli projelerdir, TKİ kurumunun proje çalışmalarını tamamladığı Afşin-Elbistan sahasında hala üretim proje bazında gerçekleştirilebiliyorsa bu TKİ kurumunun kurumsal yapısı içerisindeki bir başarıdır. Zaman geçirmeden TKİ kurumunun bünyesinden İşletme Hakkı Devri ile alınan Linyit sahaları geri verilmesi ve alınacak olan sahalarda da devrinden vazgeçilmeli, TKİ'ye devredilmelidir. Politik atamalardan arındırılmış bir TKİ, İnsan kaynaklarını objektif kullanarak Linyit madenciliği politikalarını (Üretim, teknoloji, pazarlama) ülke kaynaklarını gözetilen talepler doğrultusunda planlayacak kurumsal güçtedir.

Burada bizim nerede duruş sergilediğimiz önemlidir. Bizim yerimiz emeğin yanı sıra; amacımız, ülke kaynaklarının halkın refahı için kullanılması ve davranışımız sermayenin baskılarına karşı toplumsal mücadeleyi desteklemek olmalıdır.

MADENCİLİK SEKTÖRÜNDE GÜNCELİ WEB SAYFAMIZDA BULABİLİRSİNİZ

[http:// www.mining.eng.org.tr](http://www.mining.eng.org.tr).

ODAMIZDAN HABERLER KOMİSYON ÇALIŞMALARI

YASAL MEVZUAT VE HUKUK İŞLERİ KOMİSYONU

19.09.2000 tarihli Yönetim Kurulu toplantısında alınan karar gereği kurulan Yasal Mevzuat ve Hukuk İşleri Komisyonu ilk toplantısını 26.09.2000 tarihinde gerçekleştirdi.

Komisyon Sn . Tuncer DEMİRÖZ'ün başkanlığında onbeş günlük arayla Salı günleri toplanıyor.

EKONOMİK DEMOKRATİK HAKLAR KOMİSYONU

Çalışma programı gereği oluşturulan komüsyon,15 günlük periyotlarla toplantılarını gerçekleştiriyor. Kamuda çalışan ve serbest çalışan üyelerimizden oluşan Komisyon, kamuda hizmet veren mühendislerin ücretleri ve yasal hak ve sorumluluklarına yönelik yazılı belgeleri inceleyerek bir rapor hazırladı. Çalışmalarını sürdürmete olup, TMMOB bünyesinde kurulan Ekonomik Demokratik Haklar Çalışma Gruplarına da katılıyor.

BİLGİ İLETİŞİM TEKNOLOJİLERİ KULLANMA KOMİSYONU

19.09.2000 tarihli Yönetim Kurulu toplantısında alınan karar gereği oluşan Komüsyon bilgisayar ortamında üyelerle iletişim sağlanması, Oda web sayfasının geliştirilmesi, Oda yazılı belgelerinin bilgisayar ortamına taşınarak üyelere aktarılmasının hazırlık ve araştırmalarını sürdürüyor.

UZMAN MÜHENDİSLİK ARAŞTIRMA KOMİSYONU

7.10.2000 tarihli Danışma Kurulu toplantısında alınan karar gereği oluşan Komisyon, yaptığı toplantılar sonunda ve 22 Kasım 2000 tarihli Resmi Gazete'de yayımlanan "Uzman Mühendislik Uygulama ve Belgelendirme Yönetmeliği" esasları çerçevesinde konunun şubelerde ve üyelerimiz arasında, üniversite ortamında tartışılması için hazırladığı tartışma metnini şubelerimize ve temsilciliklere gönderdi.

ÇEVRE KOMİSYONU

Erdal ÜNAL Başkanlığında 36. Dönem çalışmaları sırasında Madencilik ve Çevre raporunu hazırlayan Çevre Komisyonu yeni katılan üyelerimizle ilk toplantısını gerçekleştirdi. 10-11 Ağustos 2000 tarihinde Abant'ta iki gün süren Madencilik ve Çevre Mevzuatı toplantılarına Sayın Erdal ÜNAL, Sayın Ayşen ER-TEN ile destek verdi. Komisyon Abant toplantılarında alınan grup kararları ve 8.11.2000 tarihinde İzmir'de toplanan 4. Çevre Şurası kararlarını değerlendirerek üyelerimizi bilgilendirmeye yönelik çalışmalarını ve hazırlıklarını sürdürüyor.

AB ve ULUSLAR ARASI İLİŞKİLER
KOMİSYONU

Çalışma programımız gereği oluşan Komisyon Avrupa Birliği bünyesinde mühendislik hizmeti vermenin koşullarını, Avrupa Birliğindeki madencilik uygulamaları ve yasal mevzuat konusunda araştırma yaparak elde edilen bilgileri üyelerimize iletmeyi amaçlamakta olup TMMOB Bünyesinde oluşmuş komisyonlara bir veya iki üye ile katılarak TMMOB'de yürütülen çalışmalardan da üyelerimizin bilgilensini sağlayacaktır.

ZEMİN ARAŞTIRMALARI KOMİSYONU

16.06.2000 tarihli Yönetim Kurulu kararı ile oluşturulan Komisyon Gürel ŞENYUR başkanlığında çalışmalarını sürdürüyor. Haftalık periyotlarla yürütülen toplantılarda yasa, tüzük, yönetmeliklerle ilgili genelgeler ışığında Maden Mühendislerinin yer araştırmalarında yetki ve sorumlulukları değerlendirilirken Yer araştırmalarında, zemin etüdlerinde Türkiye Standartları Enstitüsü tarafından hazırlanan standartlar araştırma konuları arasında yer alıyor.

DÜNYA ve TÜRKİYE MADENCİLİĞİNİ İZLEME KOMİSYONU

16.05.2000 tarihli Yönetim Kurulu kararı ile Emin BİLEN ve Levent YENER'in sorumluluğunda sürdürülen çalışmalar kapsamında; "Kıymetli Metaller", "Doğal Taşlar", "Bor" ve "Enerji Hammaddeleri" konusunda doküman taraması, arşiv araştırması ve arşivleme çalışmaları başlatılmış olup,hazırlanacak raporların dosya çalışması şeklinde özel sayı haline getirilmesi veya kitap haline dönüştürülmesi hedefleniyor.

Türkiye'de Maden Mühendisliği Eğitimi-2001
Dünü, Bugünü, Geleceği
Sempozyumu
Maden Mühendisleri Odası; İstanbul Şubesi
13-14 Nisan 2001, İSTANBUL

İki günlük programda; birinci gün sabah açılış oturumu ve çağrılı tebliğler yeralacak, ikinci gün sabah oturumunda tebliğ sunumları devam edecek, öğleden sonraki oturumda ise aşağıdaki konularda oluşturulacak çalışma masalarında atölye çalışması yapılacaktır.

- *Maden Mühendisliğinde Etkin Bir Öğretim Nasıl Olmalıdır?*
- *Maden Mühendisliği ve Stajları Nasıl Olmalıdır?*
- *Diploma Sonrası Mesleki Eğitimi Nasıl Olmalıdır?*
- *Üniversiteler, Kamu ve Özel Sektör, Dernekler, Vakıflar ve Meslek Odası İlişkileri Nasıl Olmalıdır?*

İki günlük seminer programı kapsamında öğle yemekleri ve birinci gün akşamı açılış kokteyli ve ikinci gün akşamı kapanış kokteyli yeralacaktır. Seminer programına; özel ve kamu sektörü ile diğer kuruluşlardan katılacak kişiler için tüm etkinliklere katılım ve seminer kitapçığının edinilmesi karşılığı olarak 25 Milyon TL katılım ücreti alınacaktır.

TASLAK PROGRAM

<u>1-Gün</u> _____:	<u>2.Gün</u> _____:
Açılış Oturumu	Bildiri Sunumları
Çağrılı Bildirler	Öğle Yemeği
Öğle Yemeği	Atölye Çalışması /Sonuç Bildirgelerinin Hazırlanması
Bildiri Sunumları	Kapanış Kokteyli
Açılış Kokteyli	

YAZIM FORMATI

Tebliğlerin hazırlığında kullanılacak yazım formatı ayrıntıları aşağıda verilmektedir.

- a) Hazırlanmış bilgiler, Office 97-Windows 98/Word 6.0 veya daha yeni versiyonda bir disket ve bir kopya printer çıktısı ile birlikte gönderilecektir.
- b) A4 formunda, üstten ve soldan 2.5 cm, alttan ve sağdan 2 cm boşluklu yazı alanına, 12 punto, times new roman karakterinde yazılacaktır. Satırlar arası açıklık "single space" olarak alınmalıdır.
- c) Tebliğ başlığı 13 punto, yazar(lar) adları ve adres satırı ikişer aralıkla başlıktan sonra yazılacaktır.
- d) Adres satırından sonra beş satır boşluk bırakılarak maksimum 200 kelimelik Abstract ve bitiminden sonra iki satır boşluk bırakılarak Türkçe özet yazılacaktır.
- e) Birinci sahifede sadece konu başlığı, yazar adları, adresler, abstract ve türkçe özet yeralacak, bildirinin girişi ikinci sahifeden itibaren başlatılacaktır.
- f) Ana başlıklar 13 punto, bold, diğer başlıklar büyük harfle başlatılmış ve 12 punto olacaktır.
- g) Paragraf aralarında boşluk bırakılmayacak, paragraf başlangıcı yazı alanının kenarından 0.5 cm içeriden başlatılacaktır.
- h) Tüm çizelge ve şekillerin; baskı sırasında, metin içinde yer alan orijinal boyutlarından % 20 oranında küçültülebileceği dikkate alınarak uygun boyutlar ve puntoda hazırlanmalıdır.
- i) Çizelgelerde çerçeve ve ana bilgi satır ve kolonlarının dışında satır ve kolonları ayıran yatay ve dikey çizgiler kullanılmayacaktır. Çizelgelerde 11 punto yazı karakteri tercih edilmeli, çizelge başlıkları tek satırdan fazla olmamalıdır,
- j) Hazırlanan bilgiler için kullanılan kaynaklara metin içinde değinilmiş olmalı ayrıca alfabetik sıraya göre bildirinin sonunda "*Kaynakça*" bölümü içinde verilmelidir.